1939 ий
18
ОКТЯБРЬ
№ 91 (590)
Акше 5 ыр.

9-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ
Маробком
ден
Горком
орган

Ӱдыр-шамыч коклаште пашам саемдаш

Советский ӱдыр-шамыч социалистический строительствын чыла участкылаштыже пашам пӧр'ен дене тӧрак ыштат.

Мемнан республикыштат ӱдыр-шамычын честный пашашт, калык озанлыкын тӱрлӧ отраслылаштыже пашам мошген да успешно ыштымышт, пашаште инициативышт да тунеммашке кугу желанийышт нунын писын ончыко каймышт нерген мланна убедительно ойлат.

СССР, РСФСР да МАССР Верховный Советлаште 35 ӱдрамаш депутат-шамыч калыкын доверийжым оправдатлен пашам честно ыштат; нунын кокла гыч 20 марий ӱдрамаш-шамыч депутат обязанностьым честь дене шуктен толыт.

Комсомолка К. А. Ефремова йолташ „У корно" колхозышто (Пектубай район) бригадирлан ы ш т а, т у д ы н бригадыже чыла ял озанлык пашам отлично пытарен. „Доброволец" колхозын (Оршанка район) звеноводшо Д. Бастракова йолташ весенний севым шке звеноштыжо кок кечыште пытарен ыле. А мыняр шуко стахановка, ударница-шамыч моло вере пашан образецшым ончыктат!

Но але ятыр колхозлаште ӱдыр-шамыч, особенно марий ӱдыр-шамыч общественный илышыште йӧршеш ситыдымын участвоватлат. Советский, хозяйственный, руководящий комсомольский пашаште ӱдыр-шамыч кокла гыч шукын улыт манын эше огына керт.

1939 ийын комсомолыш приниматлыме 1155 самырык еҥ кокла гыч 277 ӱдыр гына пурен. Ӱдыр-шамыч коклаште политико-воспитательный паша начарын каймым тиде пеш раш ойла. Тиде пашам ВЛКСМ Пектубай, Косолоп, Мари-Турек, Морко райком-шамыч йӧршеш монденыт манаш лиеш.

Ял озанлыкын механизаторский кадрже-шамыч коклаште женский молодежь пеш шагал шотлалтеш: 4190 механик, комбайнер, тракторист да механизаторский моло кадр-шамыч гыч ӱдрамаш 541 еҥ веле. Ӱдыр-трактористка-шамычым ямдылымаште комсомольский организаций-шамыч участийым начар приниматленыт да приниматлат, сандене трактористкылан 600 ӱдырым туныктымо олмеш 263 ӱдыр гына тунемеш.

Руководящий комсомольский пашашке выдвигатлымаш моткоч начар положенийыште. Тачe кечылан первичный комсомольский организаций-шамычын секретарьыштлан ыштыше комсомолка пеш шагал. ВЛКСМ райком-шамычыш ВЛКСМ Маробкомын кадр-шамыч дене отделже ӱдыр-шамыч кокла гыч моткоч шагал выдвигатлен.

ВЛКСМ райком-шамыч да первичный комсомольский организаций-шамыч могырым ӱдыр-шамычым ответственный пашаш выдвигатлымаште ала могай лӱдмаш ӱло. Марбумкомбинатыште женский молодежь пеш шуко. Нунын кокла гыч пашам сайын да честно ыштыше-шамыч шукын улыт. Но ВЛКСМ комитет нуным ок уж, огеш выдвигатле.

Комсомольский организаций - шамыч ончылно задача: женский молодежь коклаште политико-воспитательный пашам решительно саемден, мемнан партийлан преданный ӱдыр-шамычым комсомолыш утларак вовлекатлаш, ӱдыр-шамычым руководящий комсомольский пашаш, советский, хозяйственный, культурно политический пашан тӱрлӧ участкылашкыже лӱдде выдвигатлаш, колхозлаште ӱдыр-шамычым общественно-политический илышышке утларак шупшашлан женский клубым, красный уголокым, вечерым, тӱрлӧ кружок-шамычым организоватлаш.

Марбумстройын кокымшо строительный участкыште ыштыше стахановка—подносчица комсомолка А. Б. Плишкина йолташ. Тудо производственный нормым 1,5 процентлан тема.
Фото. А. Овечкинын.

Великий Октябрьский социалистический революцийын XXII идалыкше вашеш

Соревнований кумдан шарлен

Предоктябрьский социалистический соревнованийым шарымаште Морко МТС пеленсе профессиональный союзын членже-шамыч ик ончыл верыште улыт. „Красный пролетарий" Московский заводысо пашаеҥ - шамыч коллективын обращенийжым обсуждатлымек, нуно Великий Октябрьский социалистический революцийын XXII идалыкше лӱмеш обязательствым налыныт ыле. 7 ноябрь марте 6 тракторым ремонтироватлен — шукташ, колхозлаште машина дене шурно шиймашым 100 процентлан темаш—теве профсоюз член-шамычын—МТС-ын механикше, трактористше да моло пашаеҥже-шамычын обязательствышт.

Тидеч посна, МТС пашаеҥ-шамыч шке коклаштышт трудовой дисциплиным нӧлташ пеҥгыдын каласышт.

Морко МТС профсоюз член-шамыч шке обязательствыштым шукташ пижыныт, кызыт машина-шамычым ремонтироватлымаш вияҥ кая, ик машиным тӱрыс ремонтироватлен шуктымо. Тракторист-шамычым ямдылыме курс лишыл жапыште почылтшаш, тушко 15 еҥым приниматлыме. Пашаеҥ-шамыч шке обязательствыштым уло кумылышт дене шуктен шогат.

Сергей Эчан.

Шернур МТС обязательствыжым шукта

Шернур (телефон дене). Машинно-тракторный мастерскойын пашаеҥже-шамыч красноп ролетарец-шамычын починышт ым поддержатлен, предоктябрьский социалистический соревнованийыш ушнышт да 7 ноябрь марте 20 тракторный моторым, 4 „ЧТЗ" тракторым йӧршеш ремонтироватлен шукташ обязательствым налыныт. Кызыт тиде обязательствыштым шукташ пижыныт. Теве, шофер—комсомолец Г. Бирюков октябрьын тӱҥалтыштыже производственный программым 60 процентлан велэ темa ыле гын, кызыт нормым 428 процент марте темен шога. Тыгак шофер В. П. Шашков паша нормым 250—300 процентлан тема, В.Г. Смоленцов 1 сменыште 8 линзым точитлышаш олмеш 16 линзым точитла, тыгерак тудо 2—3 нормым пуа да тылзылан 450—500 теҥге паша дарым налеш.

Тиде кечылаште 2 „ЧТЗ" тракторым, 4 тракторный моторым ремонтироватлен шуктымо.

А. Семенов.

СОВЕТСКИЙ СОЮЗЫШТО

Таджикский ССР-лан 10 ий

15 октябрьыште Таджикистан столицыште Сталинабадыште Таджикский ССР-лан лу ий темме лӱмеш республикын центральный организацийыштлан дене пырля горсоветын торжественный юбилейный пленумжо лийын.

Чапле годовщина кече теммылан лийын Таджикский ССР Верховный Совет Президиум адрес дене СССР Калык Комиссар-шамыч Совет ден ВКП(б) ЦК, СССР Верховный Совет Президиум, РСФСР Совнарком ден РСФСР Верховный Совет Президиум саламлымашан телеграмма-шамычым колтеныт.

СССР Топливный промышленность Калык Комиссариатым разделитлымаш

СССР Верховный Совет Президиумын Указше дене СССР Топливный промышленность Калык Комиссариат кок комиссариатлан СССР Угольный промышленность Калык Комиссариат да СССР Нефтяной промышленность Калык Комиссариатлан разделитлалтын.

СССР Нефтяной промышленность Калык Комиссарлан Лазарь Моисеевич **Каганович** йолташым, СССР Угольный промышленность Калык Комиссарлан Василий Васильевич **Вахрушев** йолташым назначитлыме.

Армянский искусствын декадыже

20 октябрьыште Москваште армянский искусствын декадыже почылтеш. Тыште солнечный Армениысе искусствын 920 мастерже участийым приниматлеш. Столицышке Спендиаров лӱмеш Ереванский опера ден балет театрын коллективше уже толын.

Опера ден балет театр первый кечыште А. Спендиаровын „Алмаст" оперыжым ончыкта. Тыгак театр революций деч ончычсо ялын йӱлаже ден нравшым ончыктышо армянский первый опера—„Анушым", 1920 ийыште армянский калык советский власть верч героически кучедалмыжым ончыктышо „Лусбацин" оперым, Армениын пиалан да зажиточный колхозный илыш нерген „Счастье" балетым ончыкта.

В. И. Ленин ден С. М. Кировлан памятник-шамыч

СССР Совнарком Воронежеш В. И. Ленинлан памятникым строитлышаш нерген пунчалым луктын. Памятник скульптор Н. В. Томскийын проектше почеш сооружатлалташ тӱҥалтеш. СССР химический промышленность Калык Комиссариатлан Воронежеш „СК—2" завод территорийыш С. М. Кировлан памятникым сооружитлаш разрешитлыме.

Венгерский дипломатический миссийын толмыжо

13 октябрьыште Москвашке Венгрийын Чрезвычайный посланникше да Полномочный министрже г-н де Криштоффи вуйлатымыж дене Венгерский дипломатический миссий толын.

Киевский вокзалыште г-н де Криштоффим НКИД Протокольный Отделын Заведующийже В. Н. Барков йолташ вашлийын.

Западный Украиныште да Западный Белоруссийыште

Западный Украиныште. **Снимкыште:** Жуковский уезд, Добрушин ялысе кресаньык-шамычын Западный Украинысе шемер-шамычым польский пан-шамыч деч утарымашлан посвятитлыме митингыште. Митингыште режиссер—орденоносец А. П. Довженко выступатла.

УКРАИНСКИЙ НАРОДНЫЙ СОБРАНИЙЫМ СОЗЫВАТЛАШ ЯМДЫЛАЛТМЕ НЕРГЕН

Шукерте огыл Львов оласе Временный Управлений Западный Украинын калыкше дек Западный Украинын государственный существованийже нерген вопрос-шамычым решитлашлан всеобщий, равный, прямой да тайный голосований основеш Западный Украинын Народный (Национальный) Собранийжым сайлаш ӱжмӧ воззваний дене обратитлен.

Западный Украинын олалаштыже, местечкылаште да селалаштыже населений Львовский Временный Упрвленийын тиде обращенийжым кугу оживлений да нӧлталтмаш дене обсуждатлат. Западный Украинысе шемер-шамычын организацийышт, Станиславов, Тарнополь да Слуцк оласе Временный Управлений-шамыч Львовский Временный Управленийын инициативыжым поддержатленыт да Народный Собранийыш сайлымашым эртарашлан Комитетым создатлаш кӱлеш манын признатленыт.

Шемер шамычын шуко собранийлаште да митингылаште желанийым каласымылан лийын, Комитет УССР Верховный Советын Президиумышкыжо обратитлен, Комитетын составышкыже представитель-шамычым делегироватлаш йодын. УССР Верховный Советын Президиумжо Комитетын составышкыже М. С. Гречуха ден А. Д. Корнейчук йолташ-шамычым делегироватлен.

7 октябрьыште Комитет Народный Собранийыш депутат-шамычым сайлыме нерген Положенийым опубликоватлен. Западный Украинын калыкше-шамычлан шкенышт представитель-шамычым полный эрык да кумдан шарлыше демократизм условийыште всеобщий, прямой, равный да тайный голосований основеш первой сайлаш тӱҥалыт.

Сайлымашым Комитет 1939 ийын 22 октябрьлан назначитлен.

Сайлымаш нормым—кажне 5000 жительлан ик депутатым установитлыме. Народный Собранийын депутатышкыже кандидатлан выставитлыме права крестьянский комитет, Временный Управлений-шамычлан, предприятий еҥа пашазе собраний-шамычлан, интеллигенцийын собранийже-шамычлан обеспечиватлалтеш.

Уже избирательный округ ден окружной избирательный комиссий-шамычым создаватлыме.

Шемер-шамычын шуко еҥан собранийышт да митингышт решенийым луктедат, тушто Народный Собранийын пеш важный задачыже-шамычым выдвигатлат: Западный Украина территориеш Советский властым установитлымаш, Западный Украиным УССР дене обʻединитлымаш да молат.

БЕЛОРУССКИЙ НАРОДНЫЙ СОБРАНИЙЫМ СОЗЫВАТЛАШЛАН ЯМДЫЛАЛТМАШ

Пӱтынь Западный Белоруссия мучко Западный Белоруссийын Народный (Национальный) Собранийышкыже депутат-шамычым сайлымаш дене избирательный кампаний тӱҥалын.

Белосток оласе Временный Управленийын тӱҥалме пашажым Западный Белоруссийын чыла олалаштыже да селалаштыже кумдан поддержатленыт.

Кызыт тушто Комитетым создатлыме.

Комитетын составышкыже тыгай йолташ-шамыч пуреныт: Гайсин В. Б.—Белостокский областысе Временный Управленийын председательже (Комитетын председательже), Дьячук М. И.—Эйдельманын Белосток оласе фабрикын прядильщицаже (Комитетын секретарьже), Маркеев М. И.—Белосток оласе Временный Управленийын представительже, Машевицкий А. Г.—Белосток оласе Временный Управленийын представительже, Спасов П. С.—Белосток оласе Временный Управленийын представительже, Шестак И. Р.—Новогрудский о б л а с т ь, Столбцовский уезд Столбцовский волостысо кресаньык, Ермакович П. И.—Барановичи станцийысе кӱртньӧ корно депон котельщикше, Н и к о л а е в а З. В.—Брест-Литовск оласе учительница, Радищевский В. М.—Белостокский уезд, Васильковский в о л о с т ь Волька ялысе крестьянский комитетын председательже.

Тыгак Комитетын составышкыже Комитетын йодмыжо почеш БССР Верховный Советын делегироватлыме представительже-шамыч—Н. Я. Наталевич, Н. Г. Грекова да Л. П. Панков йолташ-шамыч пуреныт.

Комитет Народный Собранийыш сайлымашым 1939 ийын 22 октябрьлан, рушарнян назначитлен. Комитет „Западный Белоруссийын Народный Собранийышкыже сайлымашым организоватлыме Порядкым" разработатлен. Тиде Порядок дене келшышын, Народный Собранийышке сайлымашым избиратель-шамыч всеобщий, прямой, равный да тайный голосований основеш эртарат.

Депутат-шамычым сайлымаш избирательный округ еда эртаралтеш. Избирательный округлаште уже предвыборный организационный да агитационный паша тӱҥалын.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ОРГАНИЗАЦИИ КУШКЕШ ДА ПЕҤГЫДЕМЕШ

Тиде ялысе молодежь дене нигӧат нимогай пашам ыштен огыл ыле, садлан нунын коклаште культурность, дисциплина, сознательность кӱкшӧ верыште лийын огыл. Молодежьын сознанийыштыже тошто пережиткым чыла пытараш, тудым культурный илышыш кондаш да коммунизм духеш воспитатлаш пеш шуко пашам ышташ кӱлын. 1938 ийын октябрь тылзыште тыжак 3 еҥ дене первичный комсомольский организацийым почна.

Колхозный молодежь коклаште политико-воспитательный пашам виягдыме, нунылан комсомол нерген, тудын уставше да программыже нерген кумдан умылтарыме дене комсомольский организаций кечын кушкын. Кум тылзыште комсомольский организаций 12 членан лийын шуын.

Комсомольский организаций пеҥгыдеме да эн первояк лудмо пӧртын пашажым йол ӱмбак шогалтыш. Комсомолец-шамычын инициативышт дене осоавиахимовский организаций, РОКК да СВБ ячейка-шамыч организоватлалтыч, пеш кӱчык жапыште 10 комсомолец „ПВХО" значоклан нормым сдатлен.

Мемнан комсомольский организацийын политический кушмашыже пеш раш коеш. Политико-массовый да умылтарымаш паша негызеш колхозник-шамыч государственный да озанлык-политический пашаште кугу успех-шамычым иметлат, мемнан ял совет финпланым жапыште темымылан районысо переходящий йошкар знамям нале.

Ожно тунемдыме молодежь кызыт образованийым налын. Е. Кудряшова йолташ вашке шоферлан тунем лектеш, шуко самырык еҥ-шамыч средний школлаште тунемыт.

Мемнан молодежьын яра жапше арам да скучно ок эрте. Кастене колхозный клубышто гармонь йӱк, ӱдыр-шамычын весела мурышт шергылтеш. Южгынамже молодежь тӱшкан погынен художественный книгам лудеш, газетла гыч политический материал-шамычым обсуждатла.

Мемнан первичный комсомольский организаций кызыт шке радамыштыже 15 комсомолецым иметла, тиде организаций шке пашажым ВКП(б) XVIII сʻездын исторический решений-шамычше негызеш ыштен шога.

А. Смирнов,

„Красная волна" колхозысо (Юрин район) первичный комсомольский организацийын секретарьже.

МОЛОДЕЖЬ КОМСОМОЛЫШ ПУРА

У-Торʻял педагогический училищыште тений тунемме ий тӱҥалмылан 126 комсомолец ыле гын, кызыт угыч 23 еҥ комсомол радамыш пуреныт. Нунын кокла гыч Я. В. Лебедев, Н. Егошин, Г. Леухина да тылеч молат „сай" да „отлично" отметка дене тунемыт.

П. П. Яшметов.

* * *

Пионерский организаций комсомоллан достойный сменам ямдыла. Морко район, Шиньша средний школыште тунемше-шамыч З. Афанасьев, Н. Изергин, М. Сергеев да Торгаев П. пионер гыч ВЛКСМ членыш пуреныт.

С. Кузнецов.

Кугу Сердеж неполный средний школышто (Шернур район) биологий урок. Снимкыште: визымше классын ученицаже отличница Валя Глазырина преподавательын йодмыжлан отвечатла.

Местный Советлашке сайлымашлан ямдылалтмаш

Сайлымашлан ямдылалтмаште колхозный клуб-шамычын пашашт

Кызыт, шемер депутат-шамычын местный Советлашкышт сайлаш ямдылалтме жапыште массово-политический пашам виянгдымаште колхозный клуб-шамыч кугу значенийым иметлат. Ойлымаят огыл, тиде значенийым шуко колхозысо комсомольский организаций-шамыч умленыт. Нуно клублаште концерт, постановка-шамычым ончыктымо ден пырля колхозник-шамычлан местный Советлашке сайлыме нерген Положенийым умылтарат, тӱрлӧ политический, международный тема дене беседым эртарат.

Теве „У ял" колхозный клубышто (Сотнур район) комсомолец-шамыч чӱчкыдын вечерым, концертым ончыктат, концерт деч ончыч Положенийым умылтарат, але политический темылан беседым эртарат. Нуно моло яллаСе клублашкат концерт дене коштыт. Клуб вуйлатыше Краснов йолташ пашам моштен ышта. Тыгак Литвинов лӱмеш колхозын клубыштыжо вечер эртаралтеш.

Но Сотнур районын шуко колхозлаштыже колхозный клуб-шамыч нимогай пашамат огыт ыште. „У Аз-ял" колхозысо клуб эре тӱкылымӧ шинча. Тушто книга-шамычат шуко улыт, но клубын заведующийже уке дене нигӧат лудын огеш керт. Колхозышто пырдыж газета шукертак лекмым чарнен. Комсомольский организацийын секретарьже Хорьков Василий, колхоз председатель Федоров йолташ-шамыч клубышто пашам тӱналташ нерген огыт шоналте. Колхозын 2 патефонжо уло, тудымат йӧршеш огыт использоватле.

Местный Советлашке сайлыме нерген Положенийым умылтарымаш пеш начарын шындыме. Южо агитатор-шамыч ик беседымат эртарен огытыл.

Тыгак Киров лӱмеш колхозын клубыштыжат паша начарын шындалтын, ик концертымат, ик беседымат эртарыме огыл. Красный уголок пашам йӧршеш ок ыште.

Нине колхозласе комсомольский организацийлан правлений ден пырля колхозный клубышто пашам кызытак саемдыман. Колхозный клуб—тиде культурын ик очагше, тидым кажнылан умлыман.

Н. И. Очетов.

Комсомолец-шамыч агитаций пашам шарат

Местный Советлашке сайлыме нерген Положенийым тунемашлан „Чашкер" колхозышто 2 кружокым организоватлыме. Комсомольский организацийын секретарьже И. И. Мокеев йолташ, комсомолец А. В. Макматов да молат колхозный массылан местный Советлашке сайлымашын значенийже нерген умылтарат.

Комсомолец А. В. Макматов пырдыж газета редакторлан ышта, тудо тылзылан кок номерым луктеш. Тиддеч посна комсомолец-шамыч бригадный газетым луктыт.

Мокеев.

Куженер район.

Избиратель-шамыч коклаште агитационный паша

Лесной институт пеленсе ВЛКСМ комитет местный Советлашке сайлыме Положенийым да международный положенийым населений коклаште умылтарен шогашлан 53 эн сай комсомолец-шамычым агитаторлан ойырен. Нине агитатор-шамыч кокла гыч 29 еҥже СССР, союзный ден автономный республикласе Верховный Советлашке сайлымашлан ямдылалтмаште агитаторлан ыштеныт, паша опытышт кугу.

Агитатор А. Абрамов йолташ прикрепитлыме участкыштыже избиратель-шамыч коклаште 12 беседым эртарен. Беседым эртарашлан тудо кеч кунамат сайын ямдылалтеш. Садлан тудын беседыжым избиратель-шамыч йӧратен колыштыт. Кызыт Абрамов йолташ горсоветыште избиратель-шамыч спискым возаш полша.

Шке участкыштышт Катяткин, П. Костромин, Никитин, Лобанова, Инжиртов да тылеч моло йолташ-шамычат начар огыл пашам ыштат. Нуно участкыштышт 10 занятий гыч эртареныт. Местный Советлашке депутат-шамыч сайлыме Положенийым умылтараш тӱҥалме деч ончыч СССР Верховный Советын 4-ше внеочередной Сессий материалым умылтарышт.

Старший агитатор Лаптьев йолташ агитатор-шамычын участкышкышт каймe деч ончыч сайын инструктироватла, а варажым верыште лектын пашаштым проверятла. Тиддеч посна ВЛКСМ комитет да КСМ курсовой бюро-шамыч агитатор-шамычын отчетыштым колыштын конкретный полышым пуат.

Но агитаторлан ойрымо-шамыч кокла гыч пашам удан ыштыше - шамычат улыт. Теве Федоров, Владимиров да Ефремов йолташ-шамыч занятийым участкыштышт шке жапыштыже огыт эртаре. Беседа эртараш начар ямдылалтыт, садлан нунын занятийыш-кышт шагал коштыт. Беседышт скучно эрта, а ВЛКСМ комитет нунылан нимогай мерымат огеш приниматле.

В. Борисов.

АГИТКОЛЛЕКТИВЫН ПАШАЖЕ

Эшполдинский агитколлективым (Шернур район) комсомолец Мамаев йолташ руководитла. Тудо агитационно - массовый пашам кумдан шарен. Агитколлективыште 14 ответственный агитатор, 36 низовой агитатор уло. Нуно шемер депутат-шамычын местный Советлашке сайлыме нерген Положений тунеммашым моштен организоватленыт. Кажне колхозышто 5 занятий гыч эртарыме. Кажне агитатор пашам план почеш ышта.

Посна агитатор - шамыч шке инициативыштым луктын, пашаште образцовый примерым ончыктат. Комсомолец Четкарев „Немделук" колхозышто агитационно-массовый пашам кӱлеш кӱкшытыш нӧлталын. Тудо местный Советлашке сайлыме Положенийым VI главам келгын умылтарен. Положений тунемаш тӱҥалме деч ончыч международный положенийын кызытсе событий - шамычым лончылен каласа. Тиде колхозышто 5 низовой агитатор уло. Всесоюзный ял озанлык выставкын участникше Четкарев тудлан прикрепитлыме 10 суртан озашамычым чумырен, кум кечылан ик гана международный положений нерген йӱкын газетым лудеш; выставкын итогшо нерген отчетым ыштен.

Агитационно-массовый паша сай кайме денак колхоз государственный хлебопоставкым, 1939 ийысе финансовый планым, мясопоставкым 100 проц. темен. Агитатор Попов йолташ Тельман лӱмеш колхозышто Положенийым кӱрылтде туныкта.

Кажне колхозышто лу кечылан ик гана пырдыж газета лектеш. Агитколлектив руководитель Мамаев кажне тылзын пырдыж газета редактор-шамыч дене совещанийым эртара.

Тидын дене пырля южо агитатор-шамычын ситыдымашышт уло. Агитатор Алмаметов „13 лет октября" колхозышто ик занятийым велэ эртарен.

М. Яныш.

Агитатор-шамыч колхозлаште

Кызыт чыла вере шемер депутат-шамычын местный Советлашкышт сайлыме нерген Положенийым умылтарымаш кумдан шарлен. Шернур районысо колхозлаште избиратель - шамыч коклаште агитатор-шамыч местный Советлашке сайлыме нерген Положенийым чарныде умылтарен шогат. Мустай ял совет кӧргыштӧ 20 кружокым организоватлыме. Занятийыште кеч кунамат 320 утла избиратель-шамыч лийыт. Агитатор-шамыч кокла гыч комсомолец-шамыч Мошкин, Дмитриев, Глушков да орденоносец учитель Мамаев йолташ-шамыч пашам сайын ыштат.

Но агитатор-шамыч кокла гыч шкенышт пашам начар ыштыше улыт. Образцова, Воронцов йолташ-шамыч але марте 2 занятий гыч гына эртареныт.

Д. Валя.

Никифорова йолташын кушмо корныжо

ВКП(б) XVIII с'ездын шындыме задача-шамычым разрешитлымаште кадр-шамычым подбиратлымаш да нуным куштымаш, воспитатлымаш вопрос пеш кугу рольым модеш. Партийын XVIII с'ездеш Сталин йолташ шкенжын отчетный докладыштыже кадр-шамычлан да тудым подбиратлымашлан пеш кугу значенийым придаватлен.

Йошкар-Ола горкомол тиде жапыште шуко комсомолец-шамычым руководящий советский, хозяйственный пашашке выдвигатлен. Теве Анастасия Никифоровна Никифорова йолташым налына. Тудо 1933 ийыште Великопольский неполный средний школым (Оршанка район) тунем пытарымекыже колхозышто пашам ыштен, но самырык еҥ-шамычын кажне кечын кушмыштым ужын тудат шке шинчымашыжым нӧлташ, келшыше специальностым налаш тыршен.

1934 ийыште Никифорова йолташ Марийский профтехшколышко тунемаш пурен. Тиде школым сай отметка дене тунем лектын да тӱр тӱрлышӧ мастер лӱмым налын. Тыгетудын илыштыже вашталтыш лие.

Анастасия Никифоровна тиде почетный званийым стахановский паша дене оправдатлен. Тудо 5 тылзе жап Марпромсоюз системысе „Труженица" промартельыште вышивальный цехыште мастерлан ыштен. Общественный пашаштат активно участвоватлен. Тудын сай пашажым шотыш налын Никифоровам вышивальный цехын заведующийжылан шогалтеныт. Настя тиде пашашкат энергичнон пижын. Цехыште пашаенг-шамыч ситен огытыл, вышивальный цех производственный планым тӱрыс темен толын огыл. Никифорова йолташ кӱчык жапыште пашаенгым тӱрыс укомплектоватлен, пашазе-шамыч коклаште социалистический соревнований ден стахановский движенийым кумдан шарен. Тыге тудын цехше производственный программым 150—200 процент марте темаш тӱҥале.

Вышивальный цехысе пашазе-шамыч общественный пашаштат активно участвоватленыт. Хоровой, физкультурный кружокын активный членже лийыныт.

Пашазе-шамыч коклаште умылтарымаш пашам сайын организоватлыме.—Тыге ме общественный вий деке вераш луктын улына,— манеш Никифорова йолташ.

Кум ий жап гыч Анастасия Никифоровна Марийский профтехшколын директоржо лие.

Никифорова тенийсе у учебный ийлан образцово ямдылалт шуын, школышто текущий ремонтым шке жапыштыже ыштыме, студент-шамычым кӱлеш нареприниматлыме. Кызыт тушто 60 еҥ тунемеш. Тудын паша ыштыме жапыштыже ик выпуск лийын. Выпускной группа-шамыч тӱрысынек Марпромсоюз системысе артельлаште мастерлан ыштат. Кодшо учебный ийыште 15 учени отлично отметка дене тунемын. Тений эше отлично отметка дене тунемшым шукемдена—манеш Никифорова йолташ.

Никифорова йолташ шке политический шинчымашыжым кечын нӧлтен. Кызыт „ВКП(б) историй краткий курсын" кудымшо главажым изучатла. Агитационный участкыште агитаторлан пашам ышта. Участкыште агитмассовый пашам начар огыл шынден, домохозяйка-шамычым интересоватлен шуктен.

Никифорова йолташын практический пашаштыже шуко нелмыж лийын, ВЛКСМ Йошкар-Ола горком нимогай полышым пуэн огыл. Тудын пашаже дене нимынярат интересоватлен огытыл.

Никифорова гай моло йолташ-шамычат ятыр улыт. Нуным пашам образцово, стахановски ыштымыштлан ответственный, руководящий пашашке выдвигатлат. Но тиде ок сите, выдвиженец-шамычлан кечын полшен шогыман, нунылан пашаштышт практический полыш, политически кушкашышт полыш кӱлеш.

Мих. Толстухин.

Избач шамычым ямдылыме курс

Марийский АССР Наркомпрос Шернур селаш избач-шамычым ямдылыме кум тылзаш курсым почын. Тиде курс 20 сентябрьыште пашам ышташ тӱҥалын да тушто 18 еҥ тунемеш.

Тиде кечылаште тыгаяк курс Йошкар-Олаште почылтеш. Тушто 25 еҥ тунемаш тӱҥалеш.

П. Иванов.

71

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА-ШАМЫЧ

Бельгийский телеграфный агентство немецкисе пункт-шамычым эвакуироватлыме нерген

Брюссель. Бельа агентство Люксембург гыч тыге увертара: „Сюр ден Мозель энер-шамычын немецкий серлаштышт чыла населенный пункт-шамычым икте почеш весым эвакуироватлыме. Пост олмеш часовой-шамычым гына кодымо. Кызыт энер-шамычын немецкий серлаштышт виноградник ден ӱдымӧ пасум иметлыше Люксембургын, жительже-шамыч шуко велаште урожайым погаш разрешенийым налыныт. Немецкий солдат-шамыч нунылан урожайым погаш полшат“.

Германский армий верховный командованийын сводкыжо

Берлин. Германский информационный бюро германский армий верховный командованийын увертарымашыжым передаватла, кушто ойлалтеш: „Германия ден СССР-ын государственный интересан границышт дек германский войска-шамычын ончыко каен шогымашышт пытен. Садлан германский армий верховный командований тедла востокысо действий нерген увертараш ок тӱҥал. Западыште кугу огыл боевой деятельность да артиллерий дене изи лӱйкалымаш палемдалтеш. Рейнышыште Раштатто деч юго-западыштырак, француз-шамычлан вӱд ташлымылан лийын ятыр укреплениййла гыч шке гарнизоныштым мӧнгеш лукташ логалын. Граница лишне германский да неприятельский авиацийын кугу огыл деятельностьышт коеш“.

У КНИГА-ШАМЫЧ

Тений социалистический культурын Марийский научно-исследовательский институтшо марий йылме дене ятыр у книга-шамычым луктын. Нунын кокла гыч неполный средний да средний школлан марий йылме дене морфологийым 12 тӱжем экземпляр лукмо. Тыгак печать гыч марий йылме дене синтаксис, луговомарийский орфографический словарьым, кырык-марий йылме дене орфографический словарьым лукмо.

Йылме да мышлений институт гыч наука кандидат Михаил Павлович Чхаидзе учитель ден педагогический институтысо студент-шамычлан пособий шотеш руш йылме дене марийский синтаксисым ямдыла. Тыгак социалистический культурын Марийский научно-исследовательский институтшо Сталинский Конституцийын кумышо идалыкше темме кечылан марийский калык муро-шамыч сборникым печатлен луктеш.

И.

Кадрым ямдылымаш

Марисоюз торгайыше организацийлан у кадрым ятыр ямдыла. Шукерте огыл кум тылзаш курс гоч 37 еҥым туныктен луктын. Адак тӱрлӧ заочный курсла гыч кадр-шамычым ямдыла.

10-шо октябрь гыч сельпо председатель-шамычлан кок тылзаш курсым организоватлыме. Тиде курс гоч 25 еҥ туныктен лукталтеш. Чылаже Марисоюз нылымше кварталыште курсовой мероприятий гоч 185 еҥым туныктен лукшаш.

Йошкар-Оласе Ната Бабушкина лӱмеш аэроклубышто выпускной экзамен лийын.

Снимкыште: (шола гыч) аэроклубым отлично тунемын пытарыше Н. Б. Чеснокова, О. П. Аферина, Г. Н. Бояринцева йолташ-шамыч.

Фото. М. Чуршуковын.

Пашам кызытак саемдыман

Советский молодежьым коммунистический духеш воспитатлаш, молодежь коклаште политико-массовый пашам шараш—теве комсомольский организацийын ик тӱҥ задачыже.

Кукнур средний школа пелен улшо комсомольский организаций тиде задачым начар шукта. Идалык мучко улыжат 4 гана велэ комсомольский собраний лийын. Собраний пеш пассивно эрта, комсомолец-шамыч ситыдымашыштым чараш луктын, тудым содор пытарышаш верч огыт кучедал.

Комсомольский организаций несоюзный молодежьым комсомол радамыш вовлекатлымаш пашам йӧршеш ситыдымын ышта. 5 тылзе жапыште ик еҥымат комсомолыш угыч пуртымо огыл, а комсомольцы пураш шонышо-шамыч несоюзный молодежь коклаште ятыр улыт. Политико-массовый пашамат кӱлеш кӱкшытыш шындыме огыл. Посна агитатор-шамыч А. Н. Смирнов, Н. Е. Яндулов, С. Г. Алгаев, К. С. Конакова йолташ-шамыч местный Советлашке сайлыме нерген Положенийым колхозный массылан огыт умылтаре. Колхозник-шамыч тенийсе сайлымаш нерген утларак шинчынешт, кузе сайлымашымат палынешт, но комсомольский организаций нунын инициативыштым огеш поддерживатле.

Средний школа пелене оборонный кружок-шамычын пашашт огеш кой. Осоавиахимовский организацийын собранийже ик ганат лийын огыл, военный занятий ок эртаралт.

Вашке Октябрьын XXII идалыкше шуэш, но пайремлан ямдылалтмаш Кукнур средний школышто але огеш кой.

Умбакыжым тиде комсомольский организацийлан шке пашажым кӱлеш семын перестроитлашыже кӱлеш.

Ф. Аппаков.

Китайысе фронтлаште

Китайский армийын чыла фронтлаште оборона гыч контратакыш вончымыжлан пел ий эртыш. Тиде жапыште японский войска-шамыч шкенышт наступательный действийым ик гана велэ огыл вияндаш тӧчевыт, туге гынат Наньчаным (Цзянси провинцийын главный олаже), Сватоум (Южный Китай) да икмыняр тыгыде пункт-шамычым руалтен налме деч моло успех-шамычым японец-шамыч ыштен кертын огыт ул.

Японский командованийын тӱҥ вниманийым центральный фронтышко ойрен ыле. Центральный Китайысе фронтлаште шуко жап годым шып ыле, кызыт уэш тыште упорный бой шарлен. Сентябрьыште японский войска-шамыч Поянху ден Дунтинху ер кокласе фронтлаште общий наступленийым тӱҥалыныт.

Эн кугу вийжым тиде фронтын западный участкышкыже сосредоточитлыме ыле, тыште японец-шамыч Кантон-Ханькоуский кӱртньӧ корно мучко Чанша деке наступленийым ыштеныт. Тыште 60 тӱжем наре японский войска-шамычым чумырымо ыле. Японец-шамыч Дунтинху ерын восточный серышкыже десант-шамычым волтен шынденыт.

Технический вий утларак кугу улмылан кӧра японский часть-шамыч югыш продвигатлен кертыныт. Мишуй энерым (Дунтинху ерыш йоген пура) писын вончымек, японец-шамыч Кантон-Ханькоуский кӱртньӧ корно мучко икмыняр пункт-шамычым заниматленыт, Чанша дек лишемыныт. Китайский войска-шамыч контратакым тӱҥалыныт да противникым ик гана велэ огыл шенгек чактареныт. Китайский войска-шамычын героический тыршымышт дене японский наступлений кӱрлалтын. Китайский войска-шамычын кугу вийыштым авырен налаш манын японец-шамычын шонымышт ыш шукталт. Китайский часть-шамыч японский войска-шамычым чактарат. Бой-шамыч умбакыже каен шогат. Чанша лишне сеҥалтмаш, китайский печатьын увертарымыже почеш, японец-шамычлан Китайыште 2 ий годсек войнаште эн кугу поражений. Японец-шамыч тиде участкыште 30 тӱжем еҥ наре йомдареныт.

Шанхай-Нанкин-Ханчжоу треугольникыште партизан-шамыч ден пырля действоватлыше китайский войска-шамычын развиватлалтше успехыштымат каласаш кӱлеш. Тыште, японец-шамычын оккупироватлыме территорийыште, китайский армийын регулярный частьше шамыч 4-ше народно-революционный армий да партизан отряд-шамыч боевой операцийым эртарат. Пытартыш жапыште операций-шамыч эн активно Шанхай районышто да Тайху ер серлаже воктен эртаралтыт. Изи олаште улшо гарнизон-шамыч ӱмбак китаец-шамыч кече еда нападенийым ыштен, японский коммуникаций-шамычым пӱчкедат, местный марионеточный властьым пытарат.

Северный Китайыште эн активный операций-шамыч Шаньси провинцийын юго-восточный да юго-западный ужашлаштыже лийыныт.

Шаньси провинцийыште лийше китайский войска-шамычын операцийыштышт авиаций активно участвоватла, тудо Шаньси провинцийын южный ужашлаштыже японский оборонительный сооружений, военный склад да коммуникаций-шамычым успешно бомбардироватлен. Сентябрьын пытартыш числалаштыже успешно бомбардироватлымылан кӧра японец-шамычын укреплениййыштым шалатыме, Датун-Пучжоуский кӱртньӧ корнышто японский часть-шамычын военный снаряженийым нангайше поездым пудештарыме, военный склад-шамычым йӱлалтыме.

Южный Китайыште японец-шамыч военный корабль-шамычым концентрироватлат да юго-восточный серлашке десант-шамычым волтат. Туге гынат японец-шамычын Кантон деч северышке наступатлаш тӧчымышт успех деч посна эртен. Южный ден центральный фронт-шамычым ушышашлан Кантон деч северышке (Кантон-Ханькоуский кӱртньӧ корно дене) умбакыже наступатлашлан японец-шамыч Самшуй-Цинхуа линиеш укреплениййым ыштеныт. Китайский войска-шамыч тиде укреплениййым ятыр вере кӱрлыныт. Самшуй районышто (Кантон деч западыште) китайский артиллерий японский часть-шамычым чарныде лӱйкала. Гонконг лишне китайский войска-шамычын активностьышт виянен.

* * *

Сентябрь мучашлан да октябрьын первый декадыштыже Китайысе фронтлаште положений ончыкта, что китайский войска-шамыч фронтып шуко участкылаште, японский позиций-шамычым успешно атаковатлен, шке активностьыштым эше утларак вияҥденыт.

П. Крайновын статьяже гыч.

Отв. редактор—**К. А. ЛЕНСКИЙ.**

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.
Упол. Главлита Мар. АССР А—908. г. Йошкар-Ола, 1 типография Маргосиздата.